សេចក្តីសង្ខេប

ឯកសារការងារ

"ការពិនិត្យបឋម និងវិធីសាស្ត្របង្កើតប្រព័ន្ធសម្រាប់ការចែក ផលប្រយោជន៍ពីរ៉េដបូកនៅកម្ពុជា"

ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៤

ឯកសារការងារនេះចែកចេញជាពីរភាគ។

ភាគទី ១

នេះជារបាយការណ៍មេ និងបង្ហាញសារតា ទស្សនៈ និងការវិភាគដោយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវនៅកម្ពុជា ការពិនិត្យមើលមេរៀននានាពីប្រទេសមួយចំនួនដែលអនុវត្តរ៉េដបូក ទាក់ទងនឹងការវិភាជន៍ការលើកទឹកចិត្ត និងការបែងចែកផលប្រយោជន៍។ ឯកសារនេះបង្ហាញពីគោលការណ៍ និងធាតុសំខាន់ៗ ដែលរួមចំណែកក្នុងការបង្កើតប្រព័ន្ធវិភាជន៍ការលើកទឹកចិត្ត និងប្រព័ន្ធសម្រាប់ការបែងចែកផលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព។ ឯកសារនេះទទួលស្គាល់អំពីតម្រូវការឲ្យមានការស្រាវជ្រាវ និងការវិភាគបន្ថែមទៀត ដែលជាផ្នែកមួយនៃការពិគ្រោះយោបល់ដំណាក់កាលដំបូងជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា ដែលគួរតែប្រើប្រាស់សម្រាប់កែលម្អវិធីសាស្ត្រនេះបន្ថែមទៀត និងរួមចំណែកទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររ៉េដបូករបស់ជាតិនៅកម្ពុជា។

ភាគទី ២

ផ្នែកនេះគឺជាឧបសម្ព័ន្ធនៃឯកសារភាគ ១។

ការអះអាង

អ្នកនិពន្ធ

*របាយការណ៍នេះបានរៀបចំឡើងដោយ **បណ្ឌិត ម៉ូអ៊ីកូ សៃតូ ចេនសេន** (UNDP នៅកម្ពុជា), លោក **ងួន កក្តី** (សកលវិទ្យាល័យភ្លាក), **បណ្ឌិត ទីម៉ូទី បយ** (មជ្ឈមណ្ឌលប្រចាំតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកនៃ UNDP), លោក **ឡុង រតនៈកុមារ** (រដ្ឋបាលព្រៃឈើ), លោក **អានុប៉ាម បាទីយ៉ា** (UNDP នៅកម្ពុជា), និង លោក **គីជ័រ អ៊ីវើសេន** (ក្រសួងអាកាសធាតុ និងថាមពល នៃប្រទេសដាណឺម៉ាក់)។ របាយការណ៍នេះមិនឆ្លុះបញ្ចាំងទស្សនៈរបស់ក្រុមការងារជាតិរ៉េដបូក រដ្ឋបាលព្រៃឈើ ឬ អគ្គនាយកដ្ឋានរដ្ឋបាលការពារអភិរក្សធម្មជាតិ កម្មវិធី UN-REDD ឬ ទីភ្នាក់ងារសហប្រជាជាតិដែលចូលរួមក្នុងកម្មវិធីនេះឡើយ។*

1. សេចក្ដីសង្ខេប

គោលការណ៍គ្រឹះនៃកម្មវិធីរេដបូកគឺ ផ្ដល់ការបង់ថ្លៃដោយផ្អែកលើលទ្ធផល ដល់ប្រទេសដែលចូលរួម។ ប្រទេសដែលអនុវត្តរេដបូក អាចទទួលការបង់ថ្លៃដោយផ្អែកលើលទ្ធផលដែលបានបង្ហាញច្បាស់ពីការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន ធៀបនឹងកម្រិតបំភាយយោង ហើយចំណូលពីការបង់ថ្លៃនេះ អាចបញ្ចូលទៅក្នុងមូលនិធិជាតិរេដបូក។

ការបង់ថ្លៃដែលផ្អែកលើលទ្ធផលទាំងនេះនឹងអាចធ្វើឡើងទៅអនាគត។ បន្ថែមលើការបង់ថ្លៃនេះ ប្រទេសនានាក៏អាចទទួលបានមូលនិធិជាមុនផងដែរ ពីដៃគូទ្វេភាគី ពហុភាគី និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ សម្រាប់ការអនុវត្តកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិនៅក្នុងសកម្មភាពអនុវត្តបង្ហាញក្រោមគម្រោងសាកល្បងនានា ការពង្រឹងសមត្ថភាព និងការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការបង់ថ្លៃដោយផ្អែកលើលទ្ធផលទៅអនាគត។ ប្រទេសអនុវត្តរេដបូក ត្រូវបង្កើតប្រព័ន្ធមួយសម្រាប់វិភាជន៍មូលនិធិ និងបែងចែកផលប្រយោជន៍។ ឯកសារការងារនេះ មានគោលដៅបង្ហាញពីកិច្ចការនានា គោលការណ៍ ការណែនាំ និងវិធីសាស្ត្រសម្រាប់បង្កើតយន្តការនេះមួយនៅកម្ពុជា។

កម្ពុជាអាចបង្កើតយន្តការវិភាជន៍មូលនិធិ និងការចែកផលប្រយោជន៍មួយសមស្របទៅតាមកាលៈទេសៈរបស់ជាតិ និងស្របតាមលក្ខខណ្ឌនានាដទៃទៀត។ នៅក្នុងការរៀបចំយន្តការនេះ ត្រូវតែផ្អែកលើគោលការណ៍នៃ ប្រសិទ្ធភាព ប្រសិទ្ធផល និងសមធម៌ ដែលជាទម្លាប់ល្អដូចដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងឯកសាររេដបូក (CIFOR 2012)។ ប្រការសំខាន់ដែលត្រូវគិតគូរផងដែរគឺ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃប្រទេសទាំងមូល អាចមានព្រៃឈើដែលការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ (GHG) មានអត្រាខ្ពស់ជាង និងទាបជាងកម្រិតបំភាយយោងដែលបានកំណត់នៅថ្នាក់ជាតិ។ ទោះបីការអនុវត្តវិធានការទណ្ឌកម្មណាមួយចំពោះប្រទេសដែលបំភាយ GHGs ខ្ពស់ជាងកម្រិតយោង ពុំទំនងជាអាចធ្វើបាននៅក្រោមយន្តការនយោបាយក៏ដោយ ប្រការសំខាន់គឺត្រូវធានាឲ្យមានការផ្ដល់នូវការលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកទាំងឡាយដែលបានទទួលជោគជ័យក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នពីការបាត់បង់ និងការរេចរឹលព្រៃឈើនៅក្នុងដែនដីព្រៃតាមមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន។

១.១ តើអ្នកណានឹងបានទទួលមូលនិធិ និងអត្ថប្រយោជន៍?

សកម្មភាពរេដបូកទំនងជាត្រូវមានការចំណាយលើ "ថ្លៃប្រតិបត្តិការ" ដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការមូលនិធិរេដបូក ប្រព័ន្ធតាមដានព្រៃឈើជាតិ (NFMS), និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានការពារសុវត្ថិភាព (SIS), ក៏ដូចជា "ថ្លៃចំណាយលើការអនុវត្ត" ដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានការសំខាន់ៗ (PAMs) ដែលបានកំណត់នៅក្រោមយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរេដបូក។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជានឹងសម្រេចថាតើមូលនិធិជាតិនឹងត្រូវធ្វើវិភាជន៍បែបណាសម្រាប់បំពេញថ្លៃចំណាយតាមជំពូកនីមួយៗ។

ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ទំនងជានឹងទទួលមូលនិធិសម្រាប់បំពេញថ្លៃចំណាយប្រតិបត្តិការមួយចំនួនរបស់ខ្លួន។ ភ្នាក់ងារជាច្រើនក៏អាចមានលក្ខណៈសម្បត្តិសមស្របដើម្បីទទួលមូលនិធិ ឬអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់បំពេញថ្លៃចំណាយលើការអនុវត្តរបស់ខ្លួនផងដែរ។ ប្រការនេះនឹងអាស្រ័យលើគោលនយោបាយ និងវិធានការនានាដែលបានកំណត់នៅក្នុងសកម្មភាពអាទិភាព។ ឧទាហរណ៍មួយចំនួនអំពី PAMs អាចរាប់បញ្ចូល ប៉ុន្តែមិនកំហិតត្រឹម៖ ការព្យួរជាបណ្ដោះអាសន្ននូវការផ្ដល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ស្ដីពីព្រៃឈើ ការគូសបញ្ជាក់អំពីកម្មសិទ្ធិដីសម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជនជាតិដើមភាគតិច ការពង្រីក និងការគាំទ្រដល់សហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍នេសាទ។

យុទ្ធសាស្ត្រជាតិរេដបូក អាចរួមបញ្ចូលសកម្មភាពបន្ថែមនានា ដែលផ្តោតជាពិសេសលើការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានសកម្មភាពនៅតាមមូលដ្ឋាន។ ដូចដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរបស់ UNFCCC *គោលដៅរួមនៃសកម្មភាពទាំងនេះគួរតែរួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន ក៏ដូចជាក្នុងការសម្រេចបានលទ្ធផលក្នុងកិច្ចការពារ និងអភិរក្សព្រៃធម្មជាតិ និងសេវាកម្មប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីនៃព្រៃឈើទាំងនោះ ព្រមទាំងការពង្រឹងអត្ថប្រយោជន៍សង្គម និងបរិស្ថានបន្ថែមទៀតផងដែរ។*

មេរៀនដែលបានពីកម្ពុជា និងពីប្រទេសដទៃទៀតបង្ហាញថា សកម្មភាពនៅតាមមូលដ្ឋានអាចរាប់បញ្ចូល៖ ការបង់ថ្លៃសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី សកម្មភាពអភិរក្សនិងការពារព្រៃឈើ និងសកម្មភាពស្តារព្រៃឈើ ដាំព្រៃឈើ។

អ្នកដែលទទួលបានការលើកទឹកចិត្ត និងអត្ថប្រយោជន៍ទាំងនេះ អាចមានភាពខុសៗគ្នា អាស្រ័យលើថាតើអ្នកណាខ្លះពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសកម្មភាពទាំងនេះ។ ប្រសិនបើម្ចាស់ដីពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការផ្តល់សេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី អ្នកទាំងនោះអាចក្លាយជាអ្នកទទួលផល។ ដូចគ្នានេះដែរ ប្រសិនបើសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងសកម្មភាពអភិរក្ស និងការពារព្រៃឈើ សហគមន៍ទាំងនោះអាចមានលក្ខណៈសម្បត្តិដើម្បីទទួលបានមូលនិធិ និងអត្ថប្រយោជន៍ទាំងនេះដូចគ្នាដែរ។ ស្ថាប័ននានារបស់រដ្ឋាភិបាល អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន ក៏អាចក្លាយជាអ្នកទទួលផលប្រយោជន៍ផងដែរ ប្រសិនបើពួកគេចូលរួមនៅក្នុងសកម្មភាពណាមួយ ក្នុងចំណោមសកម្មភាពទាំងនេះ។

១.២ តើមានអ្វីខ្លះជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការសម្រេចលើការបែងចែកផលប្រយោជន៍?

ករណីសិក្សានានាបង្ហាញថា គេអាចប្រើប្រាស់មូលដ្ឋានជាច្រើនសម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចអំពីការចែកផលប្រយោជន៍។ ជម្រើសជាមូលដ្ឋាន និងទិន្នន័យដែលត្រូវការសម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចអាចខុសៗគ្នាអាស្រ័យលើប្រភេទនៃសកម្មភាពដែលជ្រើសយក សម្រាប់ផ្តល់ជាការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានសកម្មភាពនានា នៅមូលដ្ឋាន។ ឧទាហរណ៍៖

- *<u>វិធីសាស្ត្រផ្អែកលើកិច្ចសន្យា៖</u> អាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ការបង់ថ្លៃសេវាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី។ គេអាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់ម្ចាស់ដី សហគមន៍ ឬភ្នាក់ងារដទៃទៀតដោយផ្អែកលើកិច្ចសន្យាជាផ្លូវការរវាងរដ្ឋាភិបាល និងម្ចាស់ដី ឬ សហគមន៍ សម្រាប់ថែរក្សាប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីសំខាន់ៗ។ ដើម្បីឲ្យវិធីនេះដំណើរការបាន គេត្រូវការជាចាំបាច់ឲ្យមានរបបកម្មសិទ្ធិ និងប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិច្បាស់លាស់។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិធីនេះអាចមិនផ្តល់ផលដល់អ្នកក្រឡើយ ដោយសារភាគច្រើនអាចជាអ្នកដែលគ្មានដីធ្លី។*
- *<u>វិធីផ្អែកលើលទ្ធផល៖</u> អាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ជម្រុញការអភិរក្ស និងការពារព្រៃឈើ ស្តារ និងដាំព្រៃឈើ។ បទពិសោធន៍ពីប្រទេសនេប៉ាល់ និងឥណ្ឌូនេស៊ីបង្ហាញថា វិធីផ្អែកលើលទ្ធផលគឺជាឧបករណ៍មួយដែលមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការពង្រឹងការអភិរក្ស និងការពារព្រៃឈើដោយសហគមន៍។ ក្នុងករណីទាំងនេះ ការផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍អាចធ្វើឡើងតាមរយៈការប្រែប្រួលស្តុកកាបូន ឬ វិធានការជំនួស ដូចជាចំនួនកូនឈើដែលបានផលិត។ ការប្រើប្រាស់ស្តុកកាបូន ជាវិធានការមួយដើម្បីវាយតម្លៃលទ្ធផល មានការពាក់ព័ន្ធជាមួយការចំណាយខ្ពស់។ ដូច្នេះ គេអាចប្រើវិធីលទ្ធផលជំនួស ដូចជា ទំហំដីព្រៃឈើ ឬចំនួនកូនឈើដែលផលិតបាន ដែលជាវិធីងាយ និងដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់បំផុតសម្រាប់ការវាយតម្លៃ។*

- *វិធីផ្អែកលើធាតុចូល៖* អាចយកមកប្រើប្រាស់សម្រាប់គាំទ្រដល់សកម្មភាពអភិរក្ស ការពារព្រៃឈើ ការស្តារ និងដាំព្រៃឈើ។ ការវាយតម្លៃធាតុចូល ដូចជា ក្រោមរូបភាពជាផ្ទៃដីដែលបានដាំ ទំហំដីដែលបានបញ្ចៀសការបាត់បង់ព្រៃឈើ ឬ ចំនួននាក់-ថ្ងៃ ដែលបានចំណាយលើការល្បាត ជាវិធីដែលមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការចំណាយសម្រាប់ការវាយតម្លៃ ហើយទិន្នន័យបែបនេះក៏ងាយស្រួលប្រមូលយកផងដែរ។ ឧបសគ្គចំបងគឺភាពទន់ខ្សោយនៃចំណងទាក់ទងរវាងធាតុចូល និងការកាត់បន្ថយការបំភាយ សម្រាប់ធាតុចូលខ្លះៗ ទោះបីការប៉ាន់ប្រមាណអំពីបរិមាណឧស្ម័នដែលបានស្រូបតាមរយៈផ្ទៃដីដែលបានដាំជាវិធីងាយស្រួលគណនាក៏ដោយ ការរួមចំណែកនៃការល្បាតទៅក្នុងការកាត់បន្ថយការបំភាយគឺជាការលំបាកគណនា។ វិធីមួយដើម្បីជំនះឧបសគ្គនេះគឺប្រើប្រាស់តួលេខប៉ាន់ស្មានកម្រិតអប្បបរមា សម្រាប់ធាតុចូលដែលមានភាពប្រាកដប្រជាកម្រិតទាប និងកែតម្រូវតួលេខប៉ាន់ស្មានទាំងនេះជាបណ្តើរៗ នៅពេលមានតួលេខបន្ថែមដែលសុក្រិតជាងមុន។
- *វិធីផ្អែកលើសំណើ៖* អាចយកមកប្រើប្រាស់សម្រាប់សកម្មភាពនានា ដែលរួមចំណែកដល់ការកាត់បន្ថយការបំភាយ។ វិធីបែបនេះមិនអាចធានាឲ្យទទួលបានលទ្ធផលនៃការកាត់បន្ថយការបំភាយដូចដែលចង់បាននោះឡើយ លើកលែងតែមានប្រព័ន្ធតាមដានរឹងមាំ ឬ មានការដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់យន្តការបង់ថ្លៃដែលផ្អែកលើការងារជាក់ស្តែង។
- *លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យសង្គម៖* អាចយកមកប្រើប្រាស់បានជាកត្តាបន្ថែម សម្រាប់រួមបញ្ចូលនៅក្នុងវិធីកិច្ចសន្យា ឬ វិធានដែលផ្អែកលើលទ្ធផល សម្រាប់ការចែកផល។ ការធ្វើបែបនេះអាចរួមចំណែកធ្វើឲ្យការចែកផលដែលបានពីការបង់ថ្លៃ មានសមតុល្យនៅទូទាំងសហគមន៍។

១.៣ តើផលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះដែលគួរតែចែករំលែក?

ផលប្រយោជន៍ជាសាច់ប្រាក់ ធៀបនឹងផលប្រយោជន៍មិនមែនសាច់ប្រាក់

- ករណីនានាដែលមានស្រាប់បង្ហាញថា សាច់ប្រាក់គឺជាទម្រង់នៃអត្ថប្រយោជន៍ដែលមានការបែងចែកច្រើនជាងគេដល់អ្នកទទួលផល។ ការទូទាត់ជាសាច់ប្រាក់ គឺជាកត្តាលើកទឹកចិត្តសំខាន់មួយសម្រាប់ភ្នាក់ងារនៅមូលដ្ឋាន ក្នុងការធ្វើឲ្យពួកគេចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងការអភិរក្ស និងការពារព្រៃឈើ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បទពិសោធន៍ពីប្រទេសមួយចំនួនបង្ហាញថា ទោះបីអ្នកពាក់ព័ន្ធខ្លះចង់ឲ្យមានការលើកទឹកចិត្តជាសាច់ប្រាក់ដល់គ្រួសារនីមួយៗក៏ដោយ អ្នកដទៃទៀតចង់បានអត្ថប្រយោជន៍មិនមែនជាសាច់ប្រាក់ ដូចជា ការផ្តល់ជាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសាធារណៈ ការពង្រឹងរបបកម្មសិទ្ធិ និងការគាំទ្រដល់សកម្មភាពការពារព្រៃឈើ។
- មានហានិភ័យផងដែរចំពោះការផ្តល់នូវការលើកទឹកចិត្តជាសាច់ប្រាក់ដល់សហគមន៍ សម្រាប់គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ។ ប្រសិនបើការលើកទឹកចិត្តក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើមានចំណងទាក់ទងតែជាមួយការបង់ថ្លៃជាសាច់ប្រាក់ ហើយប្រសិនបើការបង់ថ្លៃត្រូវពន្យាពេល និង/ឬ ទំហំដែលផ្តល់នោះមានតិចតួចពេក ពួកគេអាចបាត់បង់ឆន្ទៈ និងការចូលរួម។ អត្ថប្រយោជន៍មិនមែនសាច់ប្រាក់ ដូចជា ការធានារបបកម្មសិទ្ធិ និងសិទ្ធិតាមប្រពៃណីក្នុងការកាន់កាប់ព្រៃឈើ ដើម្បីអាចទទួលផលពីព្រៃឈើនោះ អាចជាទម្រង់ល្អជាងមួយនៃអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់សហគមន៍ ដើម្បីពួកគាត់ចូលរួមក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើឲ្យមាននិរន្តរភាពសម្រាប់រយៈពេលវែង។

អត្ថប្រយោជន៍បុគ្គល ធៀបនឹងអត្ថប្រយោជន៍សមូហភាព

- តាមរយៈការចាត់ចែងបែងចែកផលនៅក្រោម PES អត្ថប្រយោជន៍អាចផ្ដល់ទៅឲ្យបុគ្គលម្នាក់ៗជាម្ចាស់ដី ឬ សហគមន៍ជាសមូហភាព ដោយអាស្រ័យលើថាតើពួកគេមានកម្មសិទ្ធិឯកជន ឬ កម្មសិទ្ធិសមូហភាពលើដីធ្លី ឬព្រៃឈើដែរឬទេ។ ទោះបីប្រការសំខាន់គឺត្រូវធានាថា អ្នកទ័លក្របានផលក៏ដោយ គេគួរជៀសវាងការផ្ដល់ផលជាលក្ខណៈឯកជនដោយផ្អែកលើជាតិពន្ធុ និងយេនឌ័រ។ ការជ្រើសយកវិធីបែបនេះ អាចបង្កជាទំនាស់នៅក្នុងសង្គម និងធ្វើឲ្យសមាជិកសហគមន៍ដែលមិនបានទទួលផលពីសកម្មភាពគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ត្រូវបាត់បង់ទឹកចិត្ត។ ដូច្នេះ ជាការល្អ យ៉ាងហោចណាស់មួយផ្នែកនៃចំណូលដែលបានការទូទាត់នេះ ត្រូវផ្ដល់ជាទម្រង់មួយសម្រាប់ជារង្វាន់ដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងរួមគ្នាដើម្បីការពារ និងអភិរក្សព្រៃឈើ។ សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនានា អាចផ្ដល់ជាប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ទាំងមូល។
- ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងប្រសិទ្ធផល ប្រការសំខាន់គឺ អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាត្រូវមានឱកាសធ្វើការសម្រេចអំពីប្រភេទនៃការលើកទឹកចិត្ត/អត្ថប្រយោជន៍ដែលពួកគេចង់បាន។ គេអាចធ្វើការកត់ត្រានូវជម្រើសអត្ថប្រយោជន៍ សម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានា នៅក្នុងអំឡុងនៃដំណើរការកសាងផែនការរេដបូក។

១.៤ ជំហានបន្ទាប់សម្រាប់កម្ពុជា

ជំហានបន្តបន្ទាប់ដូចខាងក្រោមនេះ ត្រូវបានស្នើឡើងសម្រាប់បង្កើតប្រព័ន្ធរបស់ជាតិក្នុងការវិភាជន៍មូលនិធិ និងការចែកផលប្រយោជន៍សម្រាប់រេដបូកនៅកម្ពុជា។

- កំណត់គោលនយោបាយ និងវិធានការសំខាន់ៗ សម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្រោមរេដបូក តាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរេដបូក
- ជ្រើសយកសកម្មភាពនានាសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានសកម្មភាពនៅមូលដ្ឋាន។ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណ PAMs នឹងជួយនៅក្នុងការជ្រើសរើសសកម្មភាពនានា និងអ្នកទទួលផលដែលជាគោលដៅ សម្រាប់លើកទឹកចិត្តឲ្យមានសកម្មភាពតាមមូលដ្ឋាន ដើម្បីកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន។
- ជ្រើសរើសយកគោលការណ៍ និងទិន្នន័យសម្រាប់ធ្វើសេចក្ដីសម្រេចអំពីការបែងចែកផល។ ផ្អែកលើសកម្មភាពសំខាន់ៗដែលបានជ្រើសយក និងអ្នកទទួលផលដែលជាគោលដៅសម្រាប់ផ្ដល់ការលើកទឹកចិត្ត គេត្រូវធ្វើសេចក្ដីសម្រេចជាបន្តបន្ទាប់ដែលទាក់ទងនឹងគោលការណ៍ និងទិន្នន័យដែលត្រូវប្រើប្រាស់នៅក្នុងការធ្វើសេចក្ដីសម្រេចអំពីការបែងចែកផលប្រយោជន៍។
- បង្កើតប្រព័ន្ធដើម្បីប្រមូល និងតាមដានទិន្នន័យ និងធ្វើការបែងចែកផលប្រយោជន៍ ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យដែលប្រមូលបាន។ នៅពេលបានធ្វើសេចក្ដីសម្រេចដូចខាងលើនេះហើយ គេក៏ត្រូវធ្វើការសម្រេចផងដែរអំពីវិធីសម្រាប់ប្រមូល តាមដានទិន្នន័យ និងបែងចែកផលផងដែរ។ ប្រព័ន្ធនេះត្រូវតែធានាថា អ្នកទទួលផលពិតជាបានទទួលការលើកទឹកចិត្តសមស្រប និងទៅតាមពេលវេលាសមរម្យ។ ប្រព័ន្ធបែបនេះគួរតែបានបង្កើតឡើងដោយស្ថាប័នឯករាជ្យមួយ ដែលមិនមែនជាអ្នកទទួលការលើកទឹកចិត្តទាំងនេះឡើយ។ គេអាចចុះកិច្ចសន្យាជាមួយទីភ្នាក់ងារណាមួយដែលមានភារៈទទួលខុសត្រូវលើការតាមដានព្រៃឈើ។ យន្តការបណ្ដឹងសារទុក្ខរេដបូកនៅថ្នាក់ជាតិ អាចដើរតួសំខាន់នៅក្នុងការតាមដានលើការផ្ដល់នូវការលើកទឹកចិត្តទាំងនេះ។

- *សម្រាប់ជំហានបន្ទាប់ គេគួរតែចាត់ចែងឲ្យមានការពិគ្រោះយោបល់ដើម្បីពិភាក្សានិងផ្ទៀងផ្ទាត់អំពីវិធីដែលសមស្របសម្រាប់កម្ពុជា និងបង្កើតឲ្យមានការឯកភាពមតិសម្រាប់ជំហានជាបន្តបន្ទាប់នានា ដែលនឹងរួមចំណែកដល់ការបង្កើតយន្តការចែកផលសម្រាប់បញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រជាតិរេដបូក។*

"Preliminary review and approach to develop a system for benefit sharing for REDD+ in Cambodia"

November 2014

1. EXECUTIVE SUMMARY

The fundamental premise of the REDD+ programme is to offer result-based payments to participating countries. REDD+ countries can receive payments based on demonstrated results of reduced emissions against a reference emissions level and such payments may be deposited into a national REDD+ fund.

These results based payments will accrue in future. In addition to such payments countries may also receive funds from bilateral, multilateral and development partners for upfront implementation of national forestry programme for demonstration activities to pilot projects, enhance capacity and incentivize future results based payments. REDD+ countries are required to develop a system for allocation of fund and distribution of benefits. This working paper aims to introduce issues, principles, guidelines and an approach for such a mechanism in Cambodia.

Cambodia can establish a fund allocation and benefit sharing mechanism appropriate to its national circumstances, and requirements. In doing so the mechanism should build on the principles of effectiveness, efficiency, and equity as a recommended best practice in REDD+ literature. (CIFOR 2012). It is also important to consider that within its national territory, there may be forests where Greenhouse Gas (GHG) emission is higher and lower than a nationally defined reference emission level. Though imposition of any penalty measure against those who emit GHGs over the reference level is likely to be politically infeasible, it is important to ensure to provide incentives for those who successfully reduce emission from deforestation and forest degradation in their local forests.

1.1 Who would receive funds and benefits?

REDD+ activities are likely to incur "transaction costs" arising from operation of REDD+ funds, the National Forest Monitoring System (NFMS), and Safeguards Information System (SIS), as well as "implementation costs" associated with the implementation of key Policies and Measures (PAMs) identified under the REDD+ national strategy. The Royal Government of Cambodia will decide how national funds should be allocated to cover each type of cost.

National and subnational government entities are likely to receive funds that cover their transaction costs partially. A range of actors may be eligible to receive funds or benefits for implementation costs. This depends on the policies and measures that are identified as priority activities. Possible examples of PAMs may include, but are not limited to: moratorium on economic land concessions, strengthening forest law enforcement, clarification of land tenure for local communities and indigenous peoples, expansion of, and support for, community forestry, community protected area and community fisheries.

The national REDD+ strategy may include additional activities that specifically aim to incentivize local actions. As defined in the UNFCCC decisions, the overall objective of such actions should be to contribute to the reduction of emissions, even asthe protection and conservation of natural forests and their ecosystem services, and enhancement of other social and environmental benefits are also achieved. Lessons from Cambodia and other countries indicate that such local activities may entail: payments for ecosystem services, forest conservation and protection activities, and reforestation/afforestation activities.

Recipients of incentives and benefits will depend on who would be involved in these respective activities. If landowners are involved in providing ecosystem services, they will be eligible beneficiaries. Likewise, if communities are involved in forest conservation and protection activities, they may qualify to receive

funds and benefits. Government entities, NGOs and the private sector may also become eligible recipients if they engage in any of these activities.

1.2 What will be the basis for decisions on benefit sharing?

Case studies demonstrate that a range of basis can be used for making decisions on benefit sharing. The particular choice of basis, and the data required for making a decision depends on the kinds of activities selected for incentivizing local actions. For example:

- A contract approach may be used for payment of ecosystem services. Benefits may be provided to landowners, communities or other actors based on a formal contract between governments and landowners/communities for preserving critical ecosystems. For this approach to work, clear tenure and ownership is a prerequisite, however this approach may exclude the poor, most of whom could be landless.
- Output based approach may be used to promote forest conservation and protection, and reforestation and afforestation. Experiences from Nepal and Indonesia demonstrate that the output-based approach is an effective tool for fostering forest conservation, and protection by communities. In these cases, benefits can be provided based on changes in carbon stock or proxy measures such as tree seedlings produced. The use of carbon stocks as a measure to assess performance entails significant costs. A proxy output measure such as forest volume or the number of seedlings produced is much simpler and cost-effective to assess.

- Input based approach may be used for supporting forest conservation and protection activities and reforestation and afforestation. Assessment of inputs, for example, in the form of area replanted, area that has avoided deforestation, or person-days spent on patrolling, is cost-effective, and the data easy to collect. The main constraint is the weak link between inputs and emission reductions for some types of inputs -- while it is easy to predict likely removals from replanted areas, the contribution of patrolling to reduced emissions is difficult to quantify. One approach to overcoming this constraint is to use conservative estimates for inputs with low levels of certainty, and gradually adjust these estimates as addition, and accurate information becomes available.

- Proposal based approach may be used for activities that contribute to reducing emissions. Such an approach does not guarantee the intended result of reduced emissions is achieved unless robust monitoring system or performance-based payment mechanisms are in place.

- Social criteria may be used as an additional factor to be incorporated in a contract or output based approach for benefit distribution. This can contribute to equalizing distribution of payments across communities.

1.3 What kinds of benefits should be shared?

Monetary versus non-monetary

- Existing cases illustrate that cash is a dominant form of benefit to be distributed to beneficiaries. Cash payment is seen as an important motivating factor for local actors to actively engage in forest conservation and protection. However, experiences from several countries demonstrate that while some stakeholders may favour monetary incentives to individual households, others prefer non-monetary benefits such as provision of public infrastructure, improved tenure and support for forest protection activities.

- There is also a risk of providing monetary incentives to communities for forest management. If their motivation for forest management becomes closely tied only to financial payments, and if the payment delivery is delayed and/or the payment amount is modest, they may lose enthusiasm and participation. Non-monetary benefits such as secure tenure and customary rights to forest derived benefits may be better forms of benefits for communities to engage in long-term sustainable management of forests.

Individual versus collective benefits

- Under the PES type of benefit sharing arrangement, benefits may flow to individual landowners or collective communities depending on whether they have individual or collective ownership of land or forests. While it is important to ensure that the poorest of the poor gain access to benefits selection of individuals based on ethnicity and gender should be avoided. Such forms of selection may trigger social conflicts and demotivate community members who are excluded from benefit sharing in forest management activities. It is thus preferable that at least a share of the payment is given in a form that rewards collective effort for forest protection and conservation. Schools, hospitals, infrastructure benefits the community as a whole.
- To ensure effectiveness and efficiency, it is essential that stakeholders have the opportunity to decide on the type of incentive/benefit preferred. The choice of benefit can be recorded during the REDD+ planning process for stakeholders.
  -

1.4 Next steps for Cambodia

The following next steps are recommended for designing a national system for fund allocation and benefit sharing for REDD+ Cambodia:

- Define key policies and measures to be used under REDD+ through the national REDD+ strategy

- Select activities to be used for incentivizing local actions. Identification of PAMs will enable selection of activities and targeted beneficiaries for incentivizing local actions to reduce emissions.

- Select basis and data on which decisions for distributing benefits will be made. Based on the selection of key activities and targeted beneficiaries to deliver incentives, subsequent decisions need to be made regarding the basis and data to be used for decisions on benefit sharing.

- Design a system to collect and monitor data and distribute benefits based on the collected data. Once the above decisions have been made, decisions should be made on how to collect and monitor data and distribute benefits. The system must ensure that beneficiaries are incentivized in an appropriate manner and at the proper time. The design of such as system needs to be assigned to an independent body which is not eligible to receive incentives. This could be contracted to an agency responsible for forest monitoring. The national REDD+ grievance mechanism can play a role in monitoring delivery of incentives.

- As a next step a national consultation should be held where the approach for Cambodia can be discussed and validated, and consensus developed for next steps that will contribute to the design of a benefit sharing mechanism for inclusion in the National REDD+ Strategy.